

# **'Quickscan natuurtoets Zwolseweg 381-383, Wenum- Wiesel'**

*Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden  
in het kader van natuurwet- en regelgeving*



# Colofon

*Titel:* **'Quickscan natuurtoets Zwolseweg 381-383, Wenum-Wiesel'**

*Subtitel:* Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving

*Projectcode:* 10356

*Status:* Definitief rapport

*Datum:* 4 november 2010

*Auteur:* Ing. M.G. (Mark) Hoksberg

*Veldonderzoek:* Ing. M.G. (Mark) Hoksberg

*Eindredactie:* Ir. A.B. (Arjen) Goutbeek

*Opdrachtgever:* Bureau Hoogstraat

*Contactpersoon:* Dhr. J. Wierda

---

**EcoGroen Advies BV**

Postbus 625  
8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64

F: 038 423 64 65

I: [www.ecogroen.nl](http://www.ecogroen.nl)



© EcoGroen Advies (2010)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Hoksberg, M.G. (2010). 'Quickscan natuurtoets Zwolseweg 381-383, Wenum-Wiesel'; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 10-356. EcoGroen Advies, Zwolle.

# Inhoud

## Samenvatting en conclusies

<b>1</b>	<b>Inleiding .....</b>	<b>1</b>
1.1	Aanleiding en doelstelling .....	1
1.2	Situatie en beoogde ontwikkelingen .....	1
1.3	Algemene opzet.....	1
<b>2</b>	<b>Gebiedsbescherming .....</b>	<b>2</b>
2.1	Inleiding .....	2
2.2	Natuurbeschermingswet .....	2
2.3	Nota Ruimte.....	2
<b>3</b>	<b>Flora en fauna van het onderzoeksgebied .....</b>	<b>4</b>
3.1	Methode.....	4
3.2	Flora .....	4
3.3	Zoogdieren .....	5
3.4	Broedvogels.....	6
3.5	Vissen.....	7
3.6	Amfibieën.....	7
3.7	Overige soortgroepen .....	8
	<b>Geraadpleegde bronnen .....</b>	<b>9</b>
	<b>Bijlagen</b>	
I	.....	Wettelijk kader

# Samenvatting en conclusies

## Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Bureau Hoogstraat (contactpersoon dhr. J. Wierda) heeft EcoGroen Advies BV een natuurtoets uitgevoerd in verband met de voorgenomen ontwikkeling van verbouwing tot appartementen in een kerk en nieuwbouw van een appartementencomplex langs de Zwolseweg te Wenum-Wiesel (Gemeente Apeldoorn).

De Flora- en Faunawet en de Natuurbeschermingswet verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek worden, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, de consequenties in beeld gebracht van de mogelijk te nemen ruimtelijke ingrepen en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

## Gebiedsgericht natuurbeleid

Het onderzoeksgebied maakt geen deel uit van een gebied dat is beschermd krachtens de Natuurbeschermingswet, Ecologische Hoofdstructuur of ander gebiedsgericht beleid. Op basis van de afstand, aard van de ingreep en tussenliggende barrières zijn uitstralende effecten op dergelijke gebieden ook niet aan de orde.

## Aangetroffen en te verwachten soorten

Onderstaand worden de bevindingen kort weergegeven:

- Langs de oprit is één exemplaar van de laag beschermde Brede wespenorchis (FFW tabel 1) aangetroffen. In het onderzoeksgebied zijn verder geen beschermde plantensoorten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen of te verwachten;
- Er zijn geen bomen aanwezig met geschikte invliegopeningen en holten voor vleermuizen. In de spouwmuur van de huidige bebouwing zijn wel potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen aangetroffen. Naar alle waarschijnlijkheid zijn deze ook in gebruik;
- Aangezien de buitenzijde van de bebouwing -afgezien van onderhoudswerkzaamheden- ongewijzigd blijft, is echter geen schade aan exemplaren of verblijfplaatsen van vleermuizen te verwachten. Indien echter spouwisolatie (na-isolatie) wordt toegepast kunnen zodoende aanwezige exemplaren en/of verblijfplaatsen van vleermuizen verloren gaan. Ook het dichtens van kieren bij kozijnen en dakgoten kan verblijfplaatsen van vleermuizen ontoegankelijk maken en zo schade toebrengen aan vleermuizen;
- In de zolders zijn geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Er wordt geen schade aan vlieg- en/of jachtroutes van vleermuizen verwacht. Het onderzoeksgebied fungeert vermoedelijk als foerageergebied voor enkele vleermuissoorten maar zal deze functie ook na de nieuwbouw en verbouw kunnen houden;
- Verspreid in het onderzoeksgebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde, zoogdiersoorten als Rosse woelmuis, Bosmuis, Egel en Huisspitsmuis te verwachten. Zwaarder beschermde soorten als Steenmarter zijn niet aangetroffen en ook niet te verwachten;
- Er zijn geen vogelsoorten te verwachten waarvan de nestplaats jaarrond beschermd is. In de beplanting in het plangebied zijn verder alleen algemene broedvogels te verwachten. Het gaat om soorten als Vink, Winterkoning, Roodborst, Heggenmus, Merel en Houtduif;
- In de vijver en kwelsloot is voortplanting van algemene amfibieënsoorten als Bastaardkikker en Bruine kikker te verwachten. Verder is overwintering van laag beschermde (FFW tabel 1) amfibieën in de strooisellaag onder beplanting en in de oevers van de vijver en kwelsloot te verwachten. Er zijn geen zwaarder beschermde amfibieën aangetroffen, en deze zijn op basis van bekende verspreidingsgegevens ook niet te verwachten;
- Er zijn geen reptielen of beschermde ongewervelden aangetroffen en/of te verwachten. Geschikte biotopen voor deze soortgroepen ontbreken.

## Nader onderzoek en mitigerende maatregelen

- Indien voor vleermuizen schadelijke maatregelen niet kunnen worden vermeden dient nader vleermuisonderzoek te worden uitgevoerd, en dienen op grond van de uitkomsten mogelijk mitigerende maatregelen te worden genomen zoals het aanbrengen van alternatieve verblijfplaatsen;
- Bij de beoogde plannen zouden mogelijk exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde planten, kleine zoogdieren en amfibieën verloren gaan. Het overtreden van verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet is hier voor laag beschermde soorten echter niet aan de orde, omdat automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen 9, 11 en 12 geldt.

# 1 Inleiding

## 1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Bureau Hoogstraat (contactpersoon dhr. J. Wierda) heeft EcoGroen Advies BV een natuurtoets uitgevoerd in verband met de voorgenomen verbouwing van een kerk tot appartementen en de nieuwbouw van een appartementencomplex langs de Zwolseweg te Wenum-Wiesel (Gemeente Apeldoorn).

De Flora- en Faunawet en de Natuurbeschermingswet verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek worden, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, de consequenties in beeld gebracht van de geplande ingrepen en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

## 1.2 Situatie en beoogde ontwikkelingen

Het onderzoeksgebied betreft een kerk, de bijbehorende woning en het omringende erf. Er is allerlei tuinbeplanting en een grote vijver aanwezig. Langs de noordzijde van het perceel loopt een beek. Aan de westzijde wordt het perceel begrensd door een ondiep kwelslootje.

Men is voornemens de kerk intern te verbouwen tot appartementen. Bij het huis is een uitbouw gepland. Ten oosten van de kerk wordt een losstaand appartementengebouw voorzien.



*Figuur 1: Indeling van het plangebied (binnen de gele lijn) weergegeven op een luchtfoto. (Bron: Google Earth)*

## 1.3 Algemene opzet

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op één locatiebezoek en bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen). Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en beperkingen met betrekking tot de beoogde ruimtelijke ingreep in het onderzoeksgebied, zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is in kaart gebracht welk gebiedsgericht beleid uitwerking heeft in het gebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten en welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te kunnen voorkomen.

## 2 Gebiedsbescherming

### 2.1 Inleiding

In het kader van dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

- Natuurbeschermingswet, waarin o.a. opgenomen de Vogel- en Habitatrichtlijn;
- Nota Ruimte, in streekplannen uitgewerkt voor bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), ganzenfoeragegebied en weidevogelgebied.

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden getoetst te worden op mogelijke schadelijke uitstralende effecten.

### 2.2 Natuurbeschermingswet

In de Natuurbeschermingswet is de bescherming geregeld van Vogelrichtlijngebieden, Habitatrichtlijngebieden (samen Natura 2000 geheten) en Beschermde Natuurmonumenten. Onderstaand wordt ingegaan op eventuele effecten op dergelijke gebieden.

#### *Natura 2000-gebieden*

Natura 2000-gebied Veluwe ligt aan de westzijde van Wenum-Wiesel op een afstand van circa 700 meter van het plangebied. Onder de Habitatrichtlijn is de Veluwe aangemeld voor diverse habitattypen van arme en droge zandgronden. Daarnaast zijn voor diverse dier- en plantensoorten instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Het gaat om Vliegend hert, Beekprik, Rivierdonderpad, Gevlekte witsnuitlibel, Meervleermuis, Kamsalamander en Drijvende waterweegbree. Als Vogelrichtlijngebied is de Veluwe aangewezen voor tien broedvogelsoorten van bossen op arme zandgrond, zandverstuivingen en heide.

Gezien de afstand en barrières (Wieselse weg en bebouwingslint langs Houtentorenweg) tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied Veluwe, zijn negatieve effecten van de voorgenomen plannen op het Natura 2000-gebied niet te verwachten.

#### *Beschermde Natuurmonumenten*

Het dichtstbijzijnde Beschermde Natuurmonument is Leemputten Staverden op een afstand van 22 kilometer van het plangebied. Op basis van de afstand en de aard van de ingreep wordt geen schade aan dit natuurgebied verondersteld.

### 2.3 Nota Ruimte

De Nota Ruimte is één van de structuurschema's waarin de visie van het Rijk over natuur en landelijk gebied is vastgelegd. De Nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling wordt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) gerealiseerd en worden ondermeer ganzenfoerage- en weidevogelgebieden aangewezen.

#### *EHS*

Door het rijk en provincies is een beleidskader opgesteld met de spelregels die gelden bij ingrepen binnen de EHS. In dit beleidskader is aangegeven dat ingrepen met significante negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS alleen onder voorwaarden worden toegestaan. In dit kader moet allereerst in beeld worden gebracht wat de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS in of nabij het

plangebied zijn. Provincies hebben het rijksbeleid doorvertaald in het provinciaal beleid.

Binnen de Ecologische Hoofdstructuur geldt de 'Nee, tenzij'-benadering. Dit houdt in dat bestemmingsplanwijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

Het onderzoeksgebied is niet begrensd als EHS. Het dichtstbijzijnde als EHS aangemerkt gebied ligt ten noorden van de Wieselse Kampweg op een afstand van ruim 190 meter.

Omdat het onderzoeksgebied geen deel uitmaakt van de EHS is directe aantasting zoals areaalverlies niet aan de orde. Op basis van de afstand en tussenliggende woningen en infrastructuur is ook aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden niet aan de orde.

### ***Natuur buiten de EHS***

Er is geen sprake van aantasting van door de provincie Gelderland aangewezen gebieden met specifieke natuurwaarden, zoals weidevogel- of ganzenfoeragegebieden.

## 3 Flora en fauna van het onderzoeksgebied

### 3.1 Methode

Op 21 oktober 2010 is een veldbezoek in het onderzoeksgebied uitgevoerd. Tijdens dit bezoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet (FFW) en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (tabel 2- en 3-soorten). Voor zover mogelijk zijn de volgende soortgroepen geïnventariseerd: flora, zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden. Daarnaast is op basis van de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie 'geraadpleegde bronnen') en expert judgement, een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten.

In dit hoofdstuk worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het onderzoeksgebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten. De relevante soorten worden in de onderstaande tekst kort toegelicht. Een toelichting op de beschermingsstatus is gegeven in bijlage I.

### 3.2 Flora

Bij het hek op de oprit is één exemplaar van de laag beschermde Brede wespenorchis (FFW tabel 1) aangetroffen. Voor soorten van tabel 1 geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen automatisch vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en Faunawet. De plant staat op de rand van de vijver direct naast een metalen paal zodat de groeiplaats naar alle waarschijnlijkheid niet beschadigd zal worden door bijvoorbeeld bouwverkeer.

Andere beschermde plantensoorten of soorten van de Rode Lijst zijn niet aangetroffen en worden gezien de terreingesteldheid ook niet in het onderzoeksgebied verwacht.

Rondom de bebouwing zijn hier en daar struiken aanwezig. Verder zijn diverse grote bomen aanwezig. Langs de beek staat een rij met een grote Zachte berk, Zomereik en doorgeschoten hakhoutelzen. Aan de Zwolseweg staat een rij grote Platanen. Aan de noord- en westzijde zijn gazons aanwezig.

In de gazons zijn alleen algemene graslandplanten als Gewone paardenbloem, Smalle weegbree, Hondsdraf en Madeliefje aangetroffen. De oever van de grote vijver is begroeid met Mannetjesvaren, Grote brandnetel, Liesgras, Gele lis en Grote lisdodde. In de vijver groeit Witte waterlelie, Klein kroos en Puntkroos. De beek is grotendeels vol gegroeid met de invasieve exotische waterplant Grote waternavel, die erom bekend staat watergangen te overwoekeren en waterafvoer te belemmeren. De groeiplaats is reeds gemeld aan het waterschap zodat bestrijding kan plaatsvinden. In de kwelsloot groeit verder nog Pitrus, Gewoon sterrenkroos, Puntkroos, Moeraswalstro, Mannagras, Grote lisdodde en het vrij zeldzame Duizendknoopfonteinkruid.



### 3.3 Zoogdieren

#### *Vleermuizen*

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en Tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd.

#### Potentiële verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders etc. Gedurende het veldonderzoek is specifiek gelet op dergelijke ruimten. In de aanwezige bomen zijn geen holten gevonden die geschikt kunnen zijn als verblijfplaats voor vleermuizen, zodat de aanwezigheid van boombewonende soorten niet aan de orde is.

De zolders van de kerk en de middenvleugel zijn intensief onderzocht op aanwezige vleermuizen. Er zijn in beide gebouwen slechts enkele vleermuiskeutels gevonden; naar verwachting van de grotere soorten Laatvlieger en/of Gewone grootovleermuis. Gezien de geringe hoeveelheid sporen kan worden uitgesloten dat de zolders vaste verblijfplaatsen van vleermuizen vormen.

Op de ramen en vensterbanken van alledrie de kerkvleugels waren her en der keutels van kleinere vleermuissoorten als Gewone dwergvleermuis aanwezig. Aangezien alle panden een holle spouw hebben is te verwachten dat er verblijfplaatsen in de muren aanwezig zijn. Deze zijn toegankelijk via kieren tussen kozijn en buitenmuur, en hier en daar ook via de spleet onder de dakrand.

Indien er spouwisolatie (na-isolatie) wordt toegepast kunnen zodoende aanwezige exemplaren van vleermuizen verloren gaan, hun verblijfplaatsen worden vernield en/of ontoegankelijk worden gemaakt. Ook het dichtmaken van kieren bij kozijnen en dakgoten kan verblijfplaatsen van vleermuizen ontoegankelijk maken en zo schade toebrengen aan vleermuizen.

Indien dergelijke maatregelen niet kunnen worden vermeden dient nader vleermuisonderzoek te worden uitgevoerd, en dienen op grond van de uitkomsten mogelijk mitigerende maatregelen te worden genomen zoals het aanbrengen van alternatieve verblijfplaatsen. Een dergelijk onderzoek kan alleen in de zomerperiode worden uitgevoerd (mei-september). Indien echter de buitenzijde van de panden echter ongemoeid blijft (behoudens klein onderhoud als schilderwerk) is geen schade aan deze vermoedelijke verblijfplaatsen van vleermuizen te verwachten.

#### Potentiële vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (b.v. rijen woningen, watergangen en singels) een belangrijk onderdeel van een vliegroute.

Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd. Er worden echter geen lijnvormige elementen verwijderd waardoor schade aan vliegroutes van vleermuizen niet aan de orde is.

#### Potentieel foerageergebied

Vleermuizen foerageren op locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen en bomenrijen of boven water. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie. Dit is in voorliggende situatie niet het geval. Het onderzoeksgebied wordt in de huidige situatie naar alle waarschijnlijkheid wel gebruikt als foerageergebied door vleermuizen. Het onderzoeksgebied zal echter met de nieuwe inrichting ook in de toekomst geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen kunnen blijven vormen zodat er zodoende geen sprake kan zijn van schade aan foerageergebied.

*Overige zoogdieren*

Binnen het onderzoeksgebied zijn mogelijk vaste verblijfplaatsen van laag beschermde (FFW tabel 1) zoogdieren als Bosmuis, Rosse woelmuis, Wezel, Bunzing, Egel en Huisspitsmuis te verwachten. Ook is de niet-beschermde Huismuis te verwachten.

Bij de planrealisatie gaan exemplaren en verblijfplaatsen van algemene en laag beschermde (FFW tabel 1) zoogdieren verloren. Voor laag beschermde kleine zoogdieren geldt overigens automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze soorten niet aan de orde is. Verblijfplaatsen van zwaarder beschermde soorten als Boommarter, Das en Eekhoorn zijn niet aangetroffen en/of te verwachten.

### 3.4 Broedvogels

Aangezien dit een quickscan betreft en het veldbezoek buiten het broedseizoen heeft plaatsgevonden is geen volledige broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Op basis van het uitgevoerde veldbezoek in combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens en expert judgement is echter wel een goede uitspraak te doen over de te verwachten soorten.

*Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen*

In augustus 2009 is door het Ministerie van LNV de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' uitgebracht, waarin voor een aantal kwetsbare vogelsoorten is aangegeven welke nestplaatsen en hun functionele omgeving jaarrond beschermd zijn. Het betreft in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus. Voor andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Er zijn geen grote boomnesten aangetroffen die geschikt zijn voor roofvogels en Ransuil. De daklijsten van de kopse kanten van de kerk zijn afgedicht met specie waardoor geen geschikte invliegopeningen voor Gierzwaluwen aanwezig zijn. De dakpannen liggen nog keurig recht en er is geen dakbeschot, zodat er geen broedplaatsen van Huismus te verwachten zijn. Er zijn overigens ook geen exemplaren van Huismus waargenomen. Er zijn ook geen nestplaatsen van andere jaarrond beschermde soorten aangetroffen of te verwachten.

*Overige soorten*

In de beplanting rond de panden zijn algemene broedvogels van bos en struweel te verwachten. Het gaat om soorten als Vink, Winterkoning, Roodborst, Heggenmus, Merel en Houtduif.

Het is veelal niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor verbodsbepalingen die gelden voor broedvogels. Er mogen daarom geen activiteiten worden ondernomen op locaties waar nesten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de vogels aanwezig zijn. Werkzaamheden zoals het kappen van bomen, die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels te worden gestart.

Voor de meeste van de aanwezige en te verwachten soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar. In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Houtduiven broeden soms tot half november.

Door gefaseerd te werken en de uitvoering op te starten buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels, is het mogelijk verstoring of beschadiging van broedbiotopen van vogels te voorkomen.

### 3.5 Vissen

In de watergangen in en nabij het plangebied zijn geen beschermde of bedreigde vissoorten aangetroffen. In de vijver is alleen de zeer algemene en niet beschermde Tiendoornige stekelbaars aangetroffen. In de kwelsloot is alleen de algemeen voorkomende Driedoornige stekelbaars gevangen. In de beek werden deze beide soorten gevangen, samen met de veel minder algemene vissoort Berrmpje. Sinds 1 juli 2010 is het Berrmpje niet meer beschermd in de Flora- en Faunawet.

Bovendien zullen de voorgestelde ingrepen naar verwachting geen invloed hebben op de aanwezige watergangen en de daarin aanwezige vissoorten.

### 3.6 Amfibieën

In de vijver, kwelsloot en beek zijn alleen enkele exemplaren van de laag beschermde Bastaardkikker (FFW tabel 1) aangetroffen. Andere algemene amfibieënsoorten als Gewone pad en Bruine kikker zijn eveneens te verwachten. Naar verwachting vindt in de kwelsloot en de vijver beperkt voortplanting plaats van deze soorten.

Ook kunnen deze algemene soorten overwinterend worden aangetroffen in de in strooisellaag onder de beplanting en op de oever van de vijver.

Bij de planrealisatie zouden exemplaren en verblijfplaatsen van dergelijke amfibieën verloren kunnen gaan. Voor deze soorten geldt echter automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze soorten niet aan de orde is. Zwaardere beschermde soorten als Kamsalamander, Poelkikker en Heikikker zijn niet bekend in de omgeving van Wenum-Wiesel.

Op verzoek van de initiatiefnemer van het plan wordt hieronder enig advies gegeven over het beheer van de vijver, die potentieel goed voortplantingsbiotoop is voor algemene amfibieënsoorten.

#### **Meerwaarde voor amfibieën**

De waterbodem van de grote vijver is bedekt met een laag boombladeren. Er staan nog twee kleine bomen langs de oever die zorgen voor ongewenste bladval. Hierdoor en door bladval in het verleden zijn er vermoedelijk veel stikstof en andere nutriënten aan het watersysteem toegevoegd waardoor er nu zuurstofloze rotting (herkenbaar aan rotte eierenlucht) optreedt. Door de vijver uit te baggeren tot aan de minerale bodem, de bagger af te voeren en boomgroei op de oever voortaan te voorkomen kan het water weer gezond worden gemaakt. Vanuit de omringende beplanting (grote platanen) zal nog wel wat blad inwaaien, maar niet zoveel als in het verleden. Er treedt in het gebied ijzer- en mogelijk ook kalkrijke kwel (opwellend grondwater) op die allerlei vervuilingen onschadelijk maakt. De uitgangssituatie na baggeren is naar verwachting goed.

In de vijver is naar verwachting Tiendoornige stekelbaars momenteel de enige aanwezige vissoort. Deze soort kan ook bij lage zuurstofgehalten toch overleven.

Als men de vijver aanpakt (en geen andere vissoorten toevoegt in verband met predatie van amfibieënlarven) kan deze zeer geschikt zijn voor amfibieën als Bastaardkikker, Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander zullen profiteren.

### 3.7 Overige soortgroepen

Gezien de terreingesteldheid van het onderzoeksgebied en bekende verspreidingsgegevens, kan verder worden geconcludeerd dat er geen reptielen en beschermde dagvlinders, libellen en overige ongewervelden aanwezig en te verwachten zijn in het plangebied.

# Geraadpleegde bronnen

- Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij KNNV.
- Dienst Regelingen (2009a) Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.
- Dienst Regelingen (2009b) Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.
- Heusden W.R.M. van & S.J. Vreugdenhil (2008). Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Concept, Versie 1.1. Dienst Landelijk Gebied, Ministerie van LNV.
- Hustings, F.J. & J.W. Vergeer (red.), 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels (1998-2000). KNNV-Uitgeverij.
- Lange E., P. Twisk, A. van Winden en A. Diepenbeek (1994). Zoogdieren van West-Europa. Uitgegeven door de KNNV.
- Limpens H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV (2009). Natura 2000-gebieden. ([www.synbiosys.alterra.nl/natura2000](http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000))
- Nöllert A. & C. Nöllert (2001). Amfibieëngids van Europa. Tirion Uitgevers BV, Baarn.
- Provincie Gelderland (2009) Atlas Groen Gelderland (<http://geodata2.prvgld.nl/apps/groengelderland/>)
- RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland ([www.ravon.nl](http://www.ravon.nl)).
- Waarneming.nl ([www.waarneming.nl](http://www.waarneming.nl))

# BIJLAGE

## BIJLAGE I: WETTELIJK KADER

### Flora- en faunawet

#### **Inleiding**

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

#### **Beschermde dier- en plantensoorten**

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- 5) Een aantal ongewervelden (o.a. *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

#### **Wijze van toetsing**

Door uitspraken van de Raad van State in het voorjaar van 2009 is de beoordeling aangepast bij ontheffingsaanvragen voor ruimtelijke ingrepen. Sinds 26 augustus van dat jaar werken we daardoor volgens een nieuw stroomschema (zie volgende pagina). Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren en zijn beschermde soorten aanwezig, dan zijn er vaak twee opties:

- 1) Voorkom overtreding van de Flora- en faunawet. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort. Het betreft de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld nesten, migratieroutes en foerageergebied. Als u deze veilig stelt door vooraf mitigerende maatregelen te treffen, heeft u mogelijk geen ontheffing meer nodig. Om zeker te zijn dat uw maatregelen voldoende zijn, kunt u ze vóóraf laten beoordelen door Dienst Regelingen. Als deze voldoende zijn krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt.

2 ) Kan de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort niet worden gegarandeerd door mitigerende maatregelen? Dan dient u een reguliere ontheffingsaanvraag in waarbij de onderstaande vragen gesteld worden:

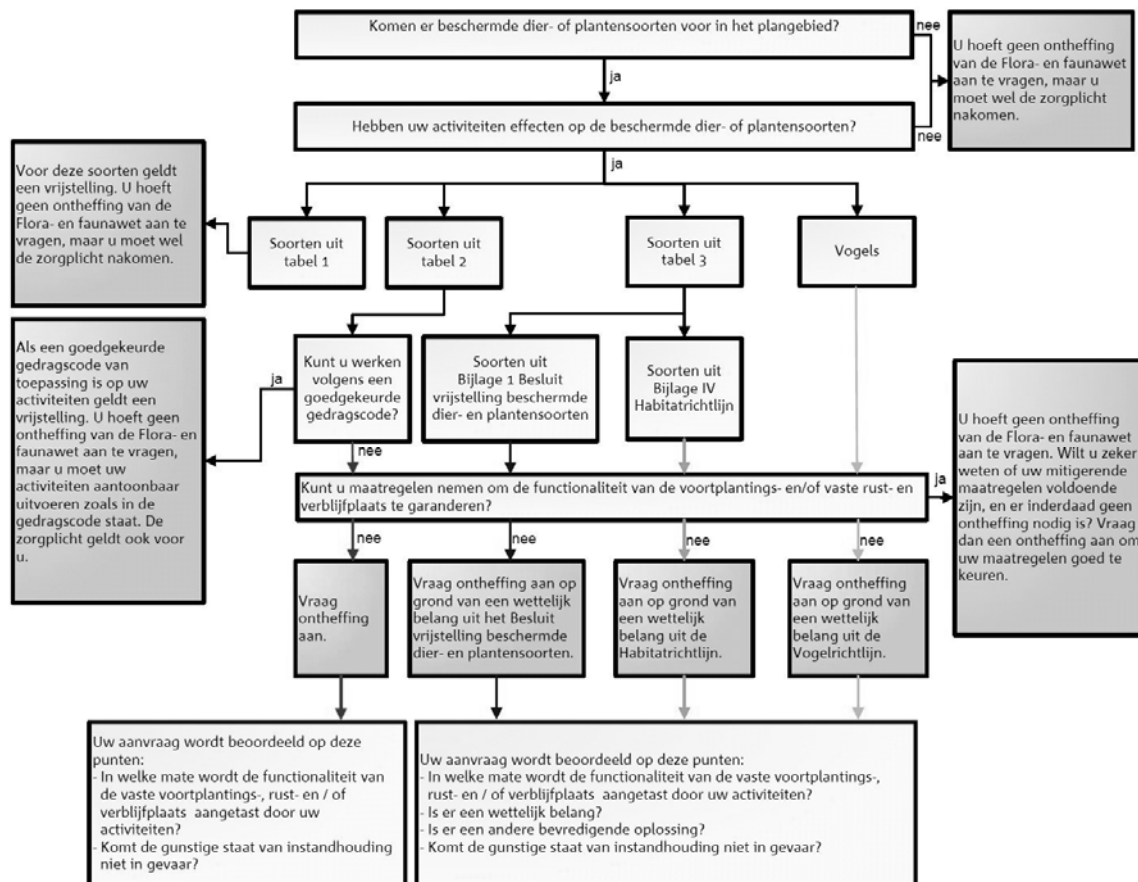
- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

**Beoordeling Dienst Regelingen**

Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. In de praktijk zijn de mogelijkheden voor het verkrijgen van een ontheffing voor die soorten dan ook zeer beperkt, met name voor vogels<sup>1</sup>.



**Toetsingsschema Flora- en faunawet** (Bron: Dienst Regelingen 2009. Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijk ingrepen Flora- en faunawet).

<sup>1</sup> In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd;



### **Rode lijsten**

Los van de Flora- en faunawet heeft de Minister van LNV ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd<sup>2</sup>. Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

### **Natuurbeschermingswet 1998**

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingsdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In deze samenvatting zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op [www.minlnv.nl](http://www.minlnv.nl) 'Onderwerpen Natuur'. U kunt daar ook verleende ontheffingen inzien.

---

<sup>2</sup> Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.